

דברות קודש

מאת
ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת תולדות

נאמא

©
כל הזכויות שמורות
ל'איגוד חסידי בוסטון' {ע"ד}
שע"י קהל 'קדושת פינחס' באסטאן
רח' נועם אלימלך 2 ביתר עילית.

להנצחות לדגל שמחה
או לעילוי נשמת
ניתן לשלוח מייל:
A0799326426@GMAIL.COM
058-325-4668

עיצוב וסדר:
א.י.ש. אשדוד
0527627127

פרשת תולדות

ואלה תולדת יצחק בן אברהם
אברהם הוליד את יצחק (בראשית
כה יט).

ודקדק בסה"ק קדושת לוי דהוה
ליה למכתב ילד את יצחק, ומהו
'הוליד' לשון הפעיל שמשמעו
שפעולת אברהם היתה שיצחק היא
יכול להוליד. וכתב לבאר כוונת
הכתוב, דהנה ידוע שאברהם אבינו
עבד להבורא ברוך הוא במדת אהבה,
ויצחק עבד להבורא ברוך הוא במדת
היראה, ויעקב אבינו במדת התפארת
והוא עמודא דאמצעי'תא כלול מתרין
מדות חסד וגבורה.

וזהו כוונת הכתוב ואלה תולדות
יצחק בן אברהם, פירוש מחמת
שיצחק היה בן אברהם שעבד
להבורא ברוך הוא במדת החסד זהו
גרם לו שיעמוד לו תולדות שיצא
יעקב כלול מתרי מדות. וזהו אברהם
הוליד את יצחק, אברהם גרם שיצחק
יעמיד תולדות כלול מתרין מדות.

אמרתי פעם הכוונה במה שאנו
אומרים בשמו"ע בברכת אבות,

אלוקי אברהם אלוקי יצחק ואלוקי
יעקב, הקל הגדול והגבור והנורא,
ששני ענינים אלו הם זה כנגד זה,
אלוקי אברהם – מדת אברהם הוא
חסד, וכנגדו הקל הגדול שהוא חסד
(זוה"ק ויקרא דף ל:). כמו כן אלוקי
יצחק – מדת יצחק הוא גבורה,
וכנגדו הגבור שמרמז על מידת
הגבורה, אלוקי יעקב – מדת יעקב
הוא תפארת שכלול מחסד וגבורה,
וכנגדו הנורא, מדה זו של יעקב הוא
בחינת נורא שהיא תפארת (זוהר חדש
ספרא תנינא, ספר מגיד משרים פרשת וזאת
הברכה) הכלולה מחסד וגבורה שהם
שתי מדות המנגדות זו לזו, וענין
זה נקרא נורא.

בריש סעודה שלישית בעת
שאמרנו שסעודה שלישית היא כנגד
יעקב, עלה בליבי שהרי מדתו של
יעקב היא תפארת, הכלולה מחסד
וגבורה, וגם סעודה שלישית יש בה
ענין זה שהיא כלולה משתי בחינות.

דהנה סעודות שבת קודש
משולבים מגשמיות ומרוחניות, חלק

ולכן הוא כנגד יעקב שהוא בחינה זו שכולל בתוכו שני דברים המנוגדים זה לזה, שבת קודש וימות החול.

בספה"ק אמרי נועם מבאר הפסוק אברהם הוליד את יצחק, שיצחק לא היה ראוי להוליד, יען כי היתה נשמתו מסטרא דנוקבא, כמו שכתוב (שם יח ז) והנה בן לשרה, רק בשעת העקידה פרחא נשמתו ונכלל באברהם מסיטרא דדכורא. וכתב שם שענין זו מרומז במה שנאמר, ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם, היינו על ידי העקידה שנאמר בה אברהם אברהם, זכה יצחק להולדה.

בשבוע הבעל"ט ביום ח' כסלו יחול היומא דהילולא של כ"ק אא"ז אדמו"ר הזקן רבי פינחס דוד זי"ע, ויש למצוא רמז ליומא דהילולא דיליה בפרשתינו, ויש להמליץ במה שנאמר ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק, יצחק מרומז לכ"ק אא"ז אדמו"ר רבי לוי יצחק זי"ע, והוא היה יצחק בן אברהם, שכל שאיפתו ועבודתו היה להמשיך את הדרך של אביו האדמו"ר הזקן, והיה רגיל לומר

הגשמי הוא קיום המצוה לענג השבת באכילה ושתייה, ויש בהם חלק הרוחני, והם הזמירות שירות ותשבחות ודברי תורה הנאמרים בהם. ובסעודת ליל ויום השבת מרבים באכילה ושתייה ונותנים משקל יותר לעניני הגשמיות, אמנם כי אנו מרבים בהם בזמירות ודברי תורה, אך יש בהם עבודה מיוחדת למאכלי השבת לענג את השבת. משאינו כן בסעודה שלישית, אנו ממעטין באכילה והחלק העיקרי בה היא החלק הרוחני, וחלקו הגשמי הוא הטפל.

וכעת יובן למה מכון סעודה שלישית כנגד יעקב, שהוא עניין הממוצע מידת התפארת, וכן סעודה שלישית היא עניין של ממוצע, שמשלבת שני הענינים הרוחני והגשמי שמנגדים זל"ז.

אצל חסידים היו נוהגים לאכול סעודה שלישית בזמן בין השמשות, ואמנם כי יש להקפיד ליטול הידים לפני השקיעה, אך בכל זאת משכו את הסעודה אל תוך הלילה, להמשיך קדושת השבת לתוך ימי החול.

נמצא כי סעודה שלישית מחברת את השבת קודש עם ימות החול,

שבכל החלטה במשך ימי חייו היה חושב מה היה אבי עושה בענין זה.

כמו כן כל ענינו של זקני רבי לוי יצחק לייסד קהילה בארצו הק' היה בגלל שרצה להמשיך דרכי אביו. ידוע שזקני האדמו"ר הזקן הגיע לאמריקא בעל כורחו ושלא ברצונו, ובכל הזדמנות שהיה לו ניסה לחזור לארץ ישראל.

כאשר הגיע זקני רבי לוי יצחק לגיל המצוות, נסעו כל המשפחה במחשבה לחזור ולהשתקע בירושלים, אבל המצב הכלכלי בכל העולם בכלל, ובארץ ישראל בפרט הכשיל מהלך זה, בתחילה חזר זקני רבי פינחס דוד לחוץ לארץ כדי לגייס כספים להחזקת המשפחה כדי שתוכל להישאר בירושלים, אך למעשה נשאר שם, שמאחר שראתה זוגתו שהמצב הכלכלי אינו מאפשר להם להמשיך לדור בירושלים, חזרה היא והילדים לארצות הברית.

וזקני רבי לוי יצחק היה תמיד מספר שכשהגיע אביו רבי פינחס דוד לקבל אותם בהגיעם בחזרה לארה"ב, זלגו עיניו דמעות, והיה אומר זקני רבי לוי יצחק, שדמעות אלו היו מפני שכבר ראה וקיבל שחלום זה שהיה לו תמיד לחזור

לארץ ישראל, כבר לא יתגשם לעולם.

ולכן שאיפת חייו של זקני רבי לוי יצחק היה תמיד להגשים את משאת חייו של אביו ולחזור לירושלים, ואכן כך עשה ובמשך השנים עלה זקני רבי לוי יצחק לארץ ישראל והקים כאן בעשר אצבעותיו את מפעלות התורה והחסד של חסידות באסטאן שמתנוססים עד לימינו לשם ולתפארת. דבר זה לא עלה לו בקל, והרבה טרח והתייגע להקים עולה של תורה וחסידות. תחילה עמל להקים קריה במקום היכן שנמצא כהיום שכונת רמות פולין, ובסופו של דבר הגיע להר נוף והקים שם קהילה לשם ולתפארת.

והאמת שזו גם הסיבה שאנכי נמצא בארץ ישראל, אחר שראיתי את השאיפה האדירה של זקני רבי לוי יצחק להגיע לארץ ישראל, והכל כדי להגשים את משאת חייו של אביו, ענין נשגב זה השפיע עלי מאוד, ונתן בי שאיפה שגם אני יצטרף לענין נעלה זה להגשים את החלום של זקני האדמו"ר הזקן ז"ע.

וכל ענין זה מרומז בואלה תולדות יצחק בן אברהם. שהאדמו"ר הזקן

אמר יצחק במפורש 'כריח תפוחים' כי אם 'כריח שדה' סתם, ויש הרבה שדות. אלא לפני נישואיו עם רבקה כתוב (שם כד סג) ויצא יצחק לשווח בשדה, ורש"י מבאר לשון תפלה, על מה התפלל אז איש צדיק כמותו לפני החופה, מן הסתם העתיר לה', בין השאר, שיזכה לבן כדוגמת יעקב אבינו הראוי להבנות ממנו בית ישראל, והנה עכשיו שחלפו יותר משמונים שנה ונכנס אצלו יעקב, התעורר ביצחק ההרגש וריח של אותה שדה, של אותו תפלה לפני החופה, ואמר לעצמו, לא יכולתי לאחל לעצמי בן יותר טוב מזה.

כן אנחנו מקוים, שאמנם שעברו שנים טובא מעת שנסתלק כ"ק זקיני אדמו"ר הזקן זי"ע, אך אנו עושים לו נחת רוח, כשאנו ממשיכים את המסורת שמסר לנו מדור דור.

מתוך רעוא דרעוין פרשת תולדות תשפ"ב

הוליד והכניס כוח בבנו לחיבוב ארץ ישראל ומצוותיה, וב"ה שעלתה לו לזקני לקיים ולעשות כשאיפת אביו.

על פי הצעה זו נוכל לפרש גם המשך הפסוק, אברהם הוליד את יצחק, והיינו שמסורת זו שמסר זקני האדמו"ר הזקן לבנו רבי לוי יצחק, היתה באופן שהוא ימשיך המסורה גם לבניו, ובראשם אבי מורי זצ"ל הכ"מ, שהוא היה הראשון שנקרא שמו על שם זקיניו, וגם אצלו ראינו החביבות המיוחדת שהיתה לו לארץ ישראל*.

והלום ראיתי מובא בשם האדמו"ר בעל האש דת מאוז'רוב זצ"ל לבאר מה שכתוב (שם כז כז) ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'. ומפרש רש"י כריח שדה אשר ברכו ה' - שנתן בו ריח טוב וזהו שדה תפוחים. ולכאורה מדוע לא

א. במסע הלוייה בארה"ק כאשר הספידו בנו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א הזכיר שתמיד היה עז רצונו לבוא לארה"ק, ובפרט בתקופה האחרונה לחייו אמר כמה וכמה פעמים שרוצה לבוא לארץ ישראל, והדברים עתיקין.

שב"ק פרשת חיי שרה תשפ"ג

שולחן הטהור ליל שבת קודש

דהנה איתא בספר עבודת ישראל בפרשתן בשם מרן הבעל שם מוב זי"ע שמהפסוק 'ואבא היום אל העין' יוצא השם לקפיצת הארץ, וזה פירוש היום 'יצאתי והיום באתי' מכאן שקפצה לו הארץ, פירוש מכאן גופא מדברים אלה שבזה המאמר יוצא השם של קפיצת הדרך.

בספר אוהב ישראל (השממות) כתב, מנין לרש"י מכאן שקפצה לו הארץ, היכי מוכח זאת בקרא, שמא יצא אליעזר זה כמה ימים, וכתב לבאר שאיתא בספרי קבלה שהשם של קפיצת הארץ הוא אהו"ה, והוא ראשי תיבות של א'ת השמים ו'את ה'ארץ, והראשי תיבות של ו'אבא ה'יום א'ל העין הוא ג"כ כהשם הנ"ל,

אך עדיין צריכים למודעי אם קפצה לו הדרך או אם הוא קפץ לדרך, אך שהשם של קפיצת הדרך הוא ביושר אהו"ה כמו שהוא יוצא מראשי

ואבא היום אל העין וגו' (בראשית כד מב). וברש"י, ואבא היום - היום יצאתי והיום באתי, מכאן שקפצה לו הארץ. אמר רבי אחא, יפה שיחתן של עבדי אבות לפני המקום מתורתן של בנים, שהרי פרשה של אליעזר כפולה בתורה, והרבה גופי תורה לא נתנו אלא ברמיזה.

וצריך להבין למה מביא רש"י המימרא של רבי אחא 'יפה שיחתן של עבדי אבות לפני המקום וכו' דוקא בפסוק זה מכל הפרשה, הרי היה יכול לכתבו בשאר פסוקי הפרשה.

והנראה לומר כזה כי בכונה מכוונת הביא רש"י הענין של 'יפה שיחתן' דייקא בפסוק זה דאיתא בו השם של קפיצת הדרך, וגם בתיבת 'יפ"ה נרמז שם שיהיה לעתיד לבוא, ולכן הביאו רש"י דייקא בפסוק כאן, ויבואר הדבר כדלהלן.

דברות שב"ק פרשת חיי שרה תשפ"ג קודש

ועל פי זה מבאר המהרי"ד מבעלזא שאברהם אבינו רימו השם בזה שאמר 'הוא ישלח מלאכו לפניך' (בראשית כד ז), שהראשי תיבות של ה'וא ישלח וסופי תיבות של מלאכו לפניך הוא יוה"ך.

בספר רביד הזהב להרה"ק רבי ישראל דוב בער גילערנמער זצ"ל מיאשניצא (הרה"ג רבי אליעזר דוד פרידמן זצ"ל בספרו מפי ספרים וסופרים) מפרש מה שמביא רש"י 'יפה שיחתן של עבדי אבות לפני המקום מתורתן של בנים', על פי מה ששמע שהרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זי"ע כאשר שימש כבדחן בחתונות, שידוע שבדברי הבדחנות שהיו נראים בחוץ כמילתא דבדיחותא בעלמא היה מכוון יחודים ודברים נעלים ביותר, ורק מבינים ויודעי דבר השכילו להבין עומק כוונתו.

פעם אחת היה הרה"ק מראפשיץ בדרכו עם החבריא קדישא בנסיעתם אל רכס הרה"ק החווה מלובלין זי"ע, והיה בכניסתם לעיר לובלין שמעו קול יללה הבוקע ועולה מאחד הבתים אשר בקצה העיר, מיד סרו בני החבורה לבדוק מה פשר הבכיה, וכאשר נכנסו אל הבית שמעו

תיבות של א'ת ה'שמים ו'את ה'ארץ, וכאן השם של ו'אבא ה'יום א'ל ה'עין הוא להיפך והא"ה, מכאן מוכיח רש"י שקפצה לו הארץ פירוש שהארץ קפצה אליו.

ודאותי מובא בשם כ"ק מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע עוד שם של קפיצת הדרך שמרומזו בפרשתו, והוא על פי מעשה שהיה שפעם אחת כיבדו את הרה"ק החווה מלובלין זי"ע בסנדקאות בערב שבת קודש, והמקום היה מרוחק מביתו, ונסע עם תלמידיו אל הברית מילה, וכשחזרו משם היה כבר סמוך מאוד לשבת קודש, והסוסים נכנסו לבוץ ולא יכלו לצאת, ופחדו התלמידים מאוד שלא יבואו ח"ו לידי חילול שבת קודש, אמר אחד התלמידים להחווה שיאמר את השם של קפיצת הדרך, אמר החווה, 'יא ו'וער ק'עץ ה'יינט', ומיד כשאמר מילים אלו יצאו הסוסים מהבוץ ונסעו הביתה בקפיצת הדרך.

והענין הוא כי בתבות אלו שאמר הרבי מלובלין, רמז בראשי תיבות השם של קפיצת הדרך, שיוצא מסופי תיבות של 'כי מלאכיו יצוה לך' (תהלים צא יא), שהוא שם יוה"ך, ועל כן היתה להם קפיצת הדרך.

הגבאי כמצות רבו וחזר בידים ריקניות באמרו שלא מצא דבר, לפיכך יצא ה'חווה' והלך יחד עם משמשו לחפש מה נעשה בעיר.

ויהי כאשר הגיע לקצה העיר נכנס אל בית החתונות, וראה הרה"ק מראפשיץ משמח את החתן וכלה כיד ה' הטובה עליו, וכראותו כי כן פנה אליו ה'חווה' וביקש ממנו 'אולי תפסיקו כבר, ואוכל לומר תיקון חצות', אולם הרה"ק מראפשיץ השיב לו, כי עדיין חסרים לו כמה מטבעות כדי לשלם את חובו, ורק כאשר יוכל להחזיר את החוב יסיים את דברי הבדחנות.

חרי שמילי דבדחונתא דיליה הפריעו לה'חווה' להתאבל ולומר 'תיקון חצות', ויצא ללמד על הכלל כולו, שדבריו עשו רושם והתעוררות בכל העולמות.

הרה"ק מראפשיץ היה רגיל לברך את החתן והכלה שהזיווג יעלה יפה, והסביר שהיה כוונתו, שהזיווג וייחוד השמות הקדושים בזמן הגלות היא הוי"ה ואדנ"י, ועולה בגימטריא צ"א, אולם בספר הליקושים לאר"י הק' (זכר"ה יד) כתב, דלעתיד לבוא במהרה בימינו יהיה שם הקדוש יהי"ה, כמו שנאמר (שם פסוק ט) ביום

שהיום אמורה להתקיים שמחת נישואין של חתן וכלה עניים, ומחמת עניותה של הכלה אין בידה לתת מלית של מצוה לחתן, והוא אינו מוכן להיכנס לחופה כי אם בתנאי שיתנו לו מלית, ובניתיים מתמהמה מעמד הנישואין ואין לאל ידם להושיע.

מיד פנה הרה"ק מראפשיץ לאחד מבני החבורה שהיה בעל פרנסה וביקש ממנו שילוה לכלה את סכום המעות עבור המלית, והוא התחייב לשלם את החוב, כשהוא מציע לשמח את האורחים בשמחת הנישואין על ידי דברי ברחנות, ומן ה'שבת געלמ' (זה התשלום שמקבלים עבור הבדחנות) שיקבל מהם יחזיר את ההלוואה, ויהי כן, שאחר הריקודין של מצוה נעמד הרה"ק מראפשיץ לשמח את הלכבות, כשכולם פורצים בשחוק מהבדחנות שנאמרה בשפה ברורה ובנעימה.

כאשר הגיעה שעת חצות, התכונן הרבי מלובלין לומר סדר 'תיקון חצות' ולקונן על חורבן בית המקדש כדרכו בקודש, אך משום מה לא עלה בידו לאמרו כראוי, וכמה שניסה שוב ושוב להתחיל בעבודת הקודש לא הצליח, לפיכך שלח משמשו שיבדוק אם אירע דבר בעיר המעקב בעדו מלומר 'תיקון חצות', מיד עשה

שנעשה משיחתו תורה שהיא כולה ייחודים וצירופי שמות הקדושים, וזוה מוכח שע"י שיחתו היה מיוחד ג"כ ייחודים עליונים.

הן דברנו מוסכים על צירופי שמות וכוונות וייחודים שמונחים בפרשה זו של עבדי אבות, וישנם אלה שיאמרו שמדברים דברים שהוא מעל השגתינו, והאמת שגם אני בתוך עמי יושבת ואין לי השגה בדברים אלו, אמנם גם בכוונות ושמות אלו יש כוונות שגם פשוטי עם יכולים להבינם.

בספר נמע שעשועים מזקני הרה"ק רבי נמע מחלם זי"ע^א מבאר על דרך שאמרו חז"ל (חולין צ"א:) על הפסוק (בראשית כ"ג) הארץ אשר אתה שוכב עליה וגו' מאי רבותיה אמר רבי יצחק מלמד שקפלה הקב"ה לכל ארץ ישראל והניחה תחת יעקב אבינו, פירוש כי הצדיק מעלה כל הכוחות והתאוות של העולם הזה להקב"ה ומביא אותם אל האחדות, ממילא בטל כל העולם תחתיו והכל תחת רשותו. וזהו קיפול הקב"ה תחתיו, כי יעקב אבינו בודאי

ההוא יהיה י-ה-ו-ה אחד, היינו שהשם הוי"ה יהיה נקרא י-ה-ו-ה, והלא הגמטריא של היחוד יהי"ה אדנ"י עולה כמנין יפ"ה והוא היחוד השלם, וזו היתה כוונתו שבקרוב נוכח להגאולה השלימה והזיווג יעלה יפה'.

בספר אילה שלוחה מובא שהרה"ק מראפשיץ הוסיף על כך שכוונתו באמרו 'שהזיווג יעלה יפה' שיארכו ימים עד ביאת המשיח שאז הזיווג של שני השמות יהי"ה ואדנ"י יעלה צ"ה כמנין יפה.

לפי דברים אלו מבאר בספר רביד הזהב, דכמו כן היה אליעזר עבד אברהם מיוחד בדיבורו וייחודים בעולמות העליונים, כמו שאמרנו לגבי השמות של קפיצת הדרך, וביותר כאשר דיבר אודות הזיווג הגדול של יצחק ורבקה היתה כוונתו לדברים נעלים ונשגבים ביותר.

והיינו דקאמר רש"י יפה שיחתן של עבדי אבות' שעיקר שיחתן של עבדי אבות היה היחוד העליון העולה בגימטריא יפה, והראוי לכך 'מתורתן של בנים', פירוש מדחזינן

ב. הרה"ק רבי נמע מחלם זי"ע היה זקינו של הרה"ק רבי אלעזר מנדל מלעלוב זי"ע, שרבי אלעזר מנדל היה חתנו של הרה"ק רבי צבי בנו של הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע, ורבי צבי הנ"ל היה חת של רבי נמע מחלם.

שיהיה לעתיד לבוא, יהי"ה אדנ"י, הוא על דרך זה כשהזיווג יתנהג באופן יפה בתורה ומעשים טובים, ממילא הם גורמים ליחוד זה.

ואפשר להוסיף ולומר עוד על פי מה שכתב רש"י בתחילת פרשתן על הפסוק (בראשית כג א) ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים - לכך נכתב שנה בכל כלל וכלל, לומר לך שכל אחד נדרש לעצמו, בת ק' כבת כ' לחטא, מה בת כ' לא חטאה שהרי אינה בת עונשין, אף בת ק' בלא חטא, ובת כ' כבת ז' ליופי. וראיתי שמפרשים הענין של היופי של בת ז' כלפי זו שהיא בת כ', שהיופי של בת ז' היא במדת התמימות שבה. ויש לומר כשהזיווג מתנהג בתמימות זה הכוונה יעלה יפה, וזה גורם להיחוד של יהי"ה אדנ"י.

ובן אפשר לומר כוונה כמה שאמרו חז"ל יפה שיחתן של עבדי אבות, שמרמזו על גודל מדת התמימות של אליעזר בקיום שליחותו של אברהם אבינו.

יעזור השי"ת שנזכה שיהיה המעשים שלנו באופן יפה בכל הפירושים ועל ידי כן נזכה לביאת גוא"צ בב"א.

העלה כל הכוחות והחיות שבארץ, והיה כל הארץ תחת רשותו בשורש אחד.

וזוהו פירוש הפסוקים בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ (שם א א), משמע שהשמים נבראו מקודם. ואח"כ כתיב ביום עשות ה' אלוקים ארץ ושמים (שם ב ד), משמע שהארץ נבראת מקודם. והפירוש כי מקודם בשעת הבריאה היה השמים קודמים, ואח"כ כשישראל מעלים כל העולם הזה וכל הכוחות להקב"ה אזי נברא הארץ קודם לשמים, כי כל הבריאה היה בשביל ישראל שעלו במחשבה (בר"ר א ד), וכשהם מעלים העולם הזה לשרשו הן הם מעלים למדריגה יותר גבוה ונשגבה משמים.

דבריו הקדושים מאירים לנו הדרך להבין שמה שאמרנו שהשם של א"ת ה'שמים ו'את ה'ארץ, הכוונה על פי פשוט הוא שיהודי שמתנהג בדרך ישראל סבא על פי תורה, ממילא כל הבריאה נהיית משועבד אליו, ועל דרך זה יכול לזכות לקפיצת הדרך.

וכמו כן אפשר לומר על מה שהיה אומר הרה"ק מראפשיץ שהזיווג יעלה יפה, ואמר שהכוונה להיחוד

קידושא רבא בצפרא דשבתא

כשרה העושה רצון בעלה, והיינו שהוא עושה ומביאות לבעלה רצון, להטותו לדרך הישר והטוב.

ובמלאכי נאמר (ג כד) 'הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא, והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם, וברש"י שם: 'על ידי בנים יאמר לבנים דרך אהבה ורצון, לכו ודברו אל אבותיכם לאחוז בדרכי המקום', והיינו שתפקידו של אליהו הנביא הוא להטות את לכבות בני ישראל לדרכי אבותיהם הישרים והטובים.

ובזה יבואר שמי שנושא אשה הוגנת אזי הוא מנרע מעבודת אליהו הנביא להשיב את הלכבות, משום שהאשה היא המטה את לכבות בני ביתה לדרך הישר, ולכן נושקו אליהו הנביא במה שאינו צריך לעמול כ"כ כיון שהאשה עוזרת לו, אבל אם נושה אשה שאינה ראויה אזי הוא מכביד על אליהו ומטריחו עוד, ולכן אליהו רוצעו על כך.

ולפי דבריו אלו ביאר שאברהם בזמן ששלח את אליעזר למצוא שידוך

ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדוניו וילך וכל טוב אדוניו בידו וגו' (כד, י).

וברש"י שם: 'שטר מתנה כתב ליצחק על כל אשר לו, כדי שיקפצו לשלוח לו בתם'.

וזקני גאב"ד חוסט זצוק"ל במלוח דמלכא פרשת חיי שרה (במוצש"ק שקדם לנישואי כ"ק מרן אאמו"ר זי"ע ותבלחט"א אמי תליט"א), אמר בביאור הכתוב 'טוב אדוניו', בהקדם דברי חז"ל (מס' דרך ארץ הלכה יב) 'הנושא אשה ההוגנת לו, אליהו נושקו והקדוש ברוך הוא אוהבו, והנושא אשה שאינה הוגנת לו, הקדוש ברוך הוא שונאו ואליהו רוצעו, ע"כ.

והקשו העולם מה ענין אליהו לכאן עד שינשק או ירצע את מי שנושא אשה ראויה או שאינה.

וביאר זקני ע"פ הירוע שעיקר הלך הרוח השורה בבתי ישראל בא מכוחה של אם הבנים, והיא אשר גורמת להשקפה הראויה בדרך התורה והיראה, והה"ד (משלי לא כח) 'קמו בניה ויאשרוה בעלה ויהללה', ובוה פירש מאמר חז"ל (תנר"א פ"ט) 'איזה אשה

ויש להוסיף עפ"י הברכה שאמרו משפחתה של רבקה קודם שהלכה עם אליעזר 'ויאמרו לה אחותינו את היי לאלפי רבבה' וגו' (כד, ט), ואנו נוהגין כהיום לאומרה לכל כלה קודם הליכתה לחופה, ויש לומר בטעם הדבר שרומזים בזה לכלה שתדע שממנה עתיד לצאת דורות לאלפים ולרכבות אשר מדת קדושתם ומהרתם תלויה בכך איך שאת תתפללי עליהם ובאיזה אופן שתעמיד את ביתך.

וידוע בשם זקני הרה"ק מבארדימשוב זי"ע שמה שאנו רואים איך שהחתן והכלה בוכים תחת החופה, הוא משום שהדורות העתידים לצאת מהם מפצירים בהם שיתפללו עליהם, והם אינם רוצים לירד לעולם שפל כזה.

ויעזור השי"ת שהחתונה תהיה בעז"ה בשעה טובה ומוצלחת, ויזכו לבנות בית נאמן בישראל, שתהיה בנין עדי עד וקשר של קיימא ושהיווג יעלה יפה, ושנוכה כולנו לראות נחת מצאצאינו, ושנוכה לגאולה השלימה בב"א.

ליצחק, הבין את גודל משמעות השליחות שבהצלחת השליחות תלויה ועומדת קדושת עם ישראל לדורות, שאם ימצא אשה הוגנת אזי תעמוד צדקתה לבניה לדורות עולם, ואם ח"ו לא ימצא אשה ראויה אזי יהיה להיפוך, ובוה רמז הכתוב 'וכל טו"ב אדוניו בידו', היינו שהבין שכל הטוב שעתיד לצאת מיצחק לדורות עולם תלוי באשה שימצא אליעזר ליצחק.

והוסיף זקני בזה שבתו הכלה ב"ה היא אשה הוגנת וראויה ובוודאי שתעביר את השקפתה הנכונה הלאה לדורות, ואכן אנו רואים כהיום איך שזכו הם להעמיד דור ישרים ומבורך.

ובדברים אלו נאמר גם אנו, שב"ה שאנו עומדים קרוב לנישואי בתי תחי' ביום אור לוי' כסלו הבעל"ט, ויכול אני להעיד על הכלה החשובה אשר היא ראויה והוגנת בדרך התורה והמצוות, ובעז"ה תבנה עם בעלה החתן שליט"א דורות שלמים וראויים לה' ולתורתו.

רעוא דרעוין

בעצמו, ולזה כפל ענין הביטחון להורות על האמונה בה' לבדו גם לאחר הישועה.

ואברהם אבינו חשש שהם משתחווים לאב"ק רגליה"ם, והיינו אב"ק מלשון אבק ריבית ואבק לשה"ר המורה על אפס קצהו של נגיעה באותה מדה רעה, ורגליה"ם הוא מלשון 'לרגל המלאכה אשר לפני' המורה גם כן על עצמיות המעשה והאמונה בעצמו עכ"פ בשיתוף עם הבורא, ולזה ציווה להם אברהם שירחצו מעצמם גנות מדה רעה זו קודם שיכנסו לביתו, עכ"ד.

והנה ידוע מה שהיה בחתונתו של הרה"ק האדה"ו מסאדיגורא זי"ע (בן הרה"ק מרוזין זי"ע), הרה"ק מרוזין זי"ע פנה למחותנו הרה"ק בעל בית אהרן מקארלין זי"ע לפני ההליכה להחופה ואמר: 'מחותן למה אין אתם אומרים דברי מוסר להחתן לפני החופה', אמר לו הבית אהרן תגיד אתם, אמר הרה"ק מרוזין: כשרבקה אמנו ראתה את יצחק לפני הנישואין - מה עשתה, כתוב בקרא 'ותקח הצעיר ותתכס', ופירש"י: 'ותתכס לשון

ויבוא האיש הביתה וגו' ויתן תבן ומספוא לגמלים (כד לב).

ובמדרש (פ ה) 'א"ר אחא, יפה רחיצת רגלי עברי בתי אבות מתורתן של בנים, שאפילו רחיצת רגלים צריך לכתוב', ע"כ.

ובערונת הכושם ביאר את דברי המדרש בהקדם מאמר חז"ל (ב"מ פו:) על הפסוק (לעיל יח, ד) 'קח נא מעט מים ורחצו רגליכם', דאיתא שם 'אמרו לו, וכי בערביים חשדתנו שהם משתחווים לאבק רגליהם', והנה לכאורה תמוה מה שחשדם בדבר שאין בדרך בר אנוש לעשות, ומי פתי יסור להשתחוות לאבק רגליו, ומביא פסוק מספר ירמיה (יז ז) 'ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו', ומדייק על כפל הלשון ב' פעמים בטחון, וביאר שיש בני אדם אשר בעת שהשי"ת עוזרם עדיין הם חושבים שגם כסיוע שלהם בא להם התצלחה, ולא ה' בלבד הוא אשר עשה להם את כל החיל, ולא זו הדרך אלא שיאמין לגמרי שבלעדי השי"ת לבדו עוזרו אינו יכול כלל, והוא לא פעל ולא עשה מאומה רק ה' יתברך

ללמד לאדם דעת ויראת שמים, שיראה לקבל התפעלות בעת 'ותתכס' שהוא זמן חתונתו, כמו בשני זמנים האחרים שהן 'ותקבר' בשעת הפטירה, 'ותשבר' בזמן הלידה (מלשון והיושבות על המשבר), שגם בזמן החתונה לא תבוא לידי התנשאות.

וידוע ששאלו את הרה"ק רבי שמעון מערוסלב ז"ע בזכות מה זכה לאריכות ימים ושנים טובים, וענה שהוא מפני שבכל ימיו קיבל את כל מה שעבר עליו בשמחה, ולעולם לא נתרעם ח"ו על השי"ת על איזה דבר טוב או רע, שכן אם האדם מתמרמר על רוע מצבו והוא מלא בטענות ח"ו לפני השי"ת, אזי אומר לו ה' שאינו יכול להראות לו כאן למטה בעוה"ז השפל את כל חשבונותיו מה שעושה, אלא שיועיל בטובו לעלות למעלה לשמים ואז הוא יסביר לו בכל פרט ופרט למה נתכוין ואיזה טובה היתה בזה.

ובזה פירש את הפסוק (לעיל כד א) 'ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל', והיינו שזכה לאריכות ימים והיה בא בימים משום שראה את כל העובר עליו כאילו היה ברכה, ולרבות כל הניסיונות שעברו עליו בכל שנותיו.

ותתפעל, כמו ותקבר ותשבר, ופליאה רבה על רש"י, וכי לא היה יכול למצוא דוגמא יפה יותר ללשון ותתפעל לפני שהולכים לחתונה אלא 'ותקבר ותשבר'.

אלא תבין בני יקירי, הנה יש שלשה זמנים מסויימים בחיי האדם הגורמים לרעש ולמהומה מחמתם, ואלו הן, א': בשעה שנולד, ב': בשעת החתונה, ג': להבריל ובר מינן בשעת הפטירה, והנה בב' פעמים מאלו הזמנים, הגם שהאדם גורם את הרעש, אבל למעשה הוא בעצמו אינו יודע ואינו מרגיש מאומה, והיינו הא' בשעה שנולד שכולם מדברים ושמים בו, אבל הרך הנולד בעצמו אינו יודע כלום ואינו מגיב כלל על כל זה, והב' הוא כמו"כ להבריל בשעת הפטירה, שהנפטר גורם למבוכה וליגון ואנחה, אבל בעצמו אינו מגיב כלום ע"ז, אבל שונה הוא הזמן הג' והיינו בחתונתו, שאז גם החתן יודע ומשתתף בכל, וזה יכול לגרום לו שיבוא לידי התנשאות וגיאות בראותו שהוא הגורם לכל זה.

ומחמת חשש זו בא רש"י הק' ואמר במתק לשונו 'ותתכס' לשון ותתפעל, כמו ותקבר ותשבר, כדי

לו ח"ו, אלא בוודאי שאם הגיע לו כך מהשמים הוא לטובה, אף שהוא אינו יודע להבחין בטוב הצפון בו.

ובזה יש לבאר נוסח התפילה 'גומל חסדים טובים וקונה הכל', שכן לכאורה תמוה הלשון 'חסדים טובים', שנראה כאילו ישנם חסדים טובים ויש שאינם טובים, הרי תכלית החסדים להיות טובים, אלא הכוונה בזה שנוכה לראות ולהבין את החסדים המסתתרים בכל דבר ודבר שעובר עלינו תמיד, אלא שלא שלא תמיד אנו יודעים להבחין שהם טובים, והכרה זו לידע שהכל נכנס בגדר של 'חסדים טובים' בא על ידי שמכיר שהשי"ת הוא 'קונה מסתכלים בכלליות אוי אינו רואה שום דבר רע בעולם.

ויעזור השי"ת שנוכה לראות תמיד רק בטוב היוצא ממנו יתברך, ובזכות זה נוכה לגאולה השלימה בביאת גוא"צ בב"א.

ויש לבאר את עומק דבריו, שכן בכ"ל הוא לשון מדה כוללת, והיינו שזה מורה על הראיה הכוללת מלמעלה בלא החסרת פרטים, ואת הפרטים הנעלמים אפשר לראות ולהבין רק מלמעלה, ואברהם היה 'בא בימים' היינו מלשון 'ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד', שכל בחינות הלילה היו לפניו כמו אור ולא חושך, ולזה זכה לאריכות ימים.

וידוע המעשה שפעם בא חסיד אחד לפני הרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע וביקש שיבאר לו את פשר מאמר חז"ל (ברכות לג:) 'חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה', ענה לו המגיד שילך וישאל את תלמידו הרה"ק הרבי ר' זושא זי"ע, וכשבא החסיד לפניו לא רצה הרבי ר' זושא לבאר לו בהפטירו שאינו יודע כלל מהו 'על הרעה' משום שלעולם לא הרעו לו מהשמים, וזה על אף שבכל ימיו סבל רבות מאוד ביסורים, והיינו שלעולם לא הבחין שמא השי"ת מרע

סיום מסכת מכות כולל 'שנות חיים' שע"י קהילתנו הק' בראשות הדאש כולל הדה"ג רבי משה ויינבך שליט"א

את מעשיהם, אבל כשבא אברהם אבינו וזיכה את הרבים כהא דכתיב (לעיל יח יט) 'כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמר דרך ה' לעשות צדקה וגו', שוב מצינו א"כ אריכות ימים שהם תפארת ושבח לאדם כמה שמזכה את דורו גם לאחר שגמר את תכליתו בעולם, וזה ביאור במדרש 'עמרת תפארת שיבה' – היינו מתי יש תפארת לשיבה וזקנה, 'בדרך צדקה תמצא' – אם עושה צדקה עם הבריות ומזכה את הרבים, ולכן שפיר יש שבח לאברהם כמה שהיה זקן ובא בימים, עכ"ד.

ובשעת הסיום חשבתי לקשר את מאמרו לענין סיום המסכתא, שכן בנבואת זכריה נאמר (ה, ד) 'עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים ואיש משענתו בידו מרוב ימים', ותמוה למה דייק בתיאור המשענת ביד, ולכאורה מוטב היה שכלל לא יצטרכו לכך אלא ילכו בכוחות עצמם, אלא לפי הדברים שאמרנו יתבאר היטב, שזכריה מתנבא על הזקנים שיאריכו ימים ושנים עד שישענו על משענתם, וכוונת משענתם,

במדרש (ברא"ר נט א) 'ואברהם זקן בא בימים (כד א), כתיב (משלי מז לא) עמרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא וכו' ממי אתה למד, מאברהם שכתוב בו ושמר דרך ה' לעשות צדקה ומשפט, וזה לזקנה ואברהם זקן בא בימים', ע"כ.

ובספר ערוגת הכושם (חיי שרה) מבאר כוונת המדרש על פי דברי הגמרא (ב"מ פז). 'עד אברהם לא היה זקנה וכו' בעא רחמי והוה זקנה, שנאמר ואברהם זקן בא בימים', ובאגרת הרמב"ם (לבנו) ידוע שכתב 'אשרי מי ששלמו ימיו מהרה', והיינו שזה סימן לכך שתיקן במהרה מה שהיה מוטל עליו לתקן בהאי עלמא, אבל מי שיש לו אריכות ימים אזי סימן שאינו מצליח להשלים משימתו מה שמוטל עליו, ולא כן הוא מי שמזכה בני אדם שיתקרבו אל השי"ת אזי בשבילו אריכות הימים הוא לכבוד, ואדרבה כמה שיאריך ימים בזה יש לו תפארת.

וזה"ב שעד אברהם אבינו לא האריכו ימים משום שלא רצה השי"ת לבייש את באי העולם על זה שהם צריכים לחיות הרבה שנים כדי לתקן

הוא במה שהם זוכים להשפיע על דור העתיד, וזה מה שנאמר בהמשך (שם ה) 'ורחובות העיר ימלאו ילדים וילדות משחקים ברחובותיה', והיינו שהמשענת שיש לזקנים באריכות ימיהם הוא באופן שיש בסביבותם נערים קטנים שלומדים מחכמת הזקני"ם - זה שקנה חכמה, והם מושפעים מהליכותיהם הנעימים. ויעזור השי"ת שנוכה כולנו להתנשמות הנבואה, לאריכות ימים ושנים טובים מתוך זיכוי הרבים והשפעת טוב בעולם, ושנוכה לביאת גוא"צ בב"א.

